

සිංහල භාෂා - සාහිත්‍යයෙහි විද්‍යාමාන සංස්කෘතයේ බලපෑම

මහාචාර්ය නිමල් මල්ලව ආරච්චි

දැනට විද්‍යාමාන වන ලිඛිත සිංහල සාධකවලට අනුව සිංහලයේ ලිඛිත භාෂා ඉතිහාසය ක්‍රි. පූ. 3වන සියවස තරම් වූ දුරාතීතයකට දිවෙයි. භාෂණ සිංහලය අවම වශයෙන් ක්‍රි. පූ. 5වන සියවසේ සිදු වූ ආර්යයන්ගේ පැමිණීම දක්වා වූ කාලයකට හෝ ඊටත් වඩා පැරණි කාලයකට අයත් වූවක් විය යුතු ය. උත්තර භාරතීය මධ්‍ය ඉන්දීය ප්‍රාකෘත භාෂාවන් ව්‍යවහාර කළ විජයාදීන්ගේ භාෂාව නිසා උපන් සේ සැලකිය හැකි සිංහල භාෂාව ඉන්දු ආර්ය භාෂා ගණයට ගැණෙන බව භාෂා තත්ත්වඥයින් බහුතරයකගේ මතය යි.¹ පුරාණ ඉන්දීය ආර්ය භාෂාවක් වූ සංස්කෘතයේ ආභාසය කැපීපෙනෙන මධ්‍ය ඉන්දීය ප්‍රාකෘත භාෂාවලින් සිංහල ප්‍රාකෘතය² සකස් වූව ද සංස්කෘත අක්‍ෂරමාලාවේ ආභාසය ඊට බලපා නැති බව මුල් ම බ්‍රාහ්මී සිංහල අක්‍ෂර විමසීමෙන් හඳුනාගත හැකි ය.

සිංහල ප්‍රාකෘතයේ බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂරමාලාව

ස්වර - අ ඉ උ ඵ ඹ

ක, ග, ච, ජ (කඩ), ට, ඩ, ණ, ත, ද, න, ප, බ, ම, ය, ර, ල, ව, (ශ) ස, හ, ළ

“තලදර නගහ පුත දෙවහ ලෙණෙ අගත අනගත වතුදිශ ගගග”³

“මහමත බමදත පුත පරමක පුගගුතෙන කරතෙ බද තුබ”⁴

“පරමක පලිකද පුත උපසක හරුමස ලෙණෙ වතුදිස ගගග”⁵

මුල් ම යුගයට අයත් මෙවැනි ශිලා ලිපි භාෂාව, මධ්‍ය ඉන්දීය ප්‍රාකෘතයන්ට හා පාලියට මිස සංස්කෘතයට ඥාතිත්වයක් ඇති බවක් නොපෙනේ. සංස්කෘතය බ්‍රාහ්මණ කුලයේ භාෂාවක් මිස ක්‍ෂත්‍රියයන්ගේ භාෂාව නොවී ය. ලක්දිවට පැමිණි ආර්යයන් ක්‍ෂත්‍රිය කුලයට අයත් වූවන් නිසා ආරම්භක යුගයේ සංස්කෘතයේ බලපෑමක් නොවූ බව මින් ප්‍රකට වෙයි. මහාවංශයට අනුව ආර්යයන් මෙහි පැමිණ ස්ථාවර වීමෙන් පසු ව බ්‍රාහ්මණයින් ද පැමිණි බවත්, එහි දී සංස්කෘතය ආගමික හා සාහිත්‍ය භාෂාව ලෙස පැමිණෙන්නට ඇති බවත් අනුමාන කළ හැකි ය. පණ්ඩුකාභය කුමරුට අධ්‍යාපනය ලබා දුන් ‘පණ්ඩුල’ බ්‍රාහ්මණයා⁶ හා පණ්ඩුකාභය රජුගේ පුරෝහිතයා ලෙස පත්වීම් ලද ‘වන්ද’ නම් බ්‍රාහ්මණයා⁷ පිළිබඳ සටහන් මීට උදාහරණ ය. සංස්කෘතය උගත් බමුණන්ගේ පැමිණීම සිදු වූව ද මුල්කාලීන සිංහලයේ පරිණාමීය ලක්‍ෂණ විමසන විට සංස්කෘතයේ ප්‍රභාවක් දකිය නොහැකි ය. ඒ අනුව සංස්කෘතය ශුද්ධ වූ වෙන ම බසක් ලෙස අතලොස්සක් දෙනා අතර පමණක් භාවිත වන්නට ඇත.

ක්‍රි. පූ. 3වන සියවසේ සිට සිංහල භාෂාව හා සාහිත්‍යය කෙරෙහි බලපැවැත්වූයේ ථෙරවාදීන්ගේ ආගමික භාෂාව වූ ශුද්ධ මාගධියේ හෙවත් පාලියේ ප්‍රභාව යි. සිංහල ප්‍රාකෘත යුගයේත්, පුරාතන සිංහලයේත් වඩාත් උද්දීප්ත ව පෙනෙන්නේ පාලියේ ප්‍රභාවම ය. සිංහල භාෂාව හා සාහිත්‍යය කෙරෙහි සංස්කෘතයේ බලපෑම දක්නට ලැබෙන්නේ

1 Alwis, J. de, **Journal of the Royal Asiatic Society of Ceylon Branch**, (1865-66); pp. 143-156: (1867-1870), pp. 1-86; Geiger, W., **A Dictionary of Sinhalese Language**, (1935), Colombo, p. xvii; Wijayarathne, D. J., **The History of the Sinhalese Nouns**, University of Ceylon Press, Colombo, p. 2.
2 Geiger, W., **A Grammar of Sinhalese Language**, (1938), Colombo, p. 1; ජයතිලක, ඩී. ඩී., **සිංහල ශබ්දකෝෂය**, (1936), xiii-xiv පිටු.
3 Wickremasinghe, D. M. de Z., **Epigraphia Zeylanica**, Vol. I, (1912), Oxford University Press, London, p. 19.
4 Paranavitana, S., **Inscription of Ceylon**, Part I, (1970), Colombo, p. 16.
5 **Epigraphia Zeylanica**, Vol. I, p. 19.
6 මහාවංසය, X පරිච්ඡේදය, 182-3 ගාථාව.
7 එම, X පරිච්ඡේදය, 79 ගාථාව.

මහායාන බුදුසමය ඔස්සේ ය. ක්‍රි. පූ. 3වන සියවසේ දී වෝහාරතිස්ස රජු දවස ධර්මරුවී නිකායට අයත් වූ අභයගිරිවාසී භික්ෂූන්වහන්සේලා මහායාන ධර්මය පිළිගත්හ.⁸ මේ නිසා බෞද්ධ සංස්කෘත සාහිත්‍යය ඉගෙනීමට අභයගිරි නිකායික භික්ෂූන් සංස්කෘතය හදාරන්නට උත්සුක වූවා විය යුතු ය. ථෙරවාදී භික්ෂූන්ට ද පාලියට අමතර ව සංස්කෘතයේ අවශ්‍යතාව මතු වූයේ පරවාදී මත සමඟ ගැටෙන්නට ඔවුන්ගේ මාධ්‍ය භාෂාව දැනගෙන සිටීම අවශ්‍ය වූ නිසා බව සිතීම සාධාරණ ය. මෙසේ සංස්කෘතය දෙවන බසක් ලෙස උගත් පිරිසක් සිටි නිසා තදාසන්න රාජ්‍ය වූ ඉන්දියාවේ ඉතා දියුණු තත්ත්වයක පැවති ලෞකික සංස්කෘත සාහිත්‍යය ද සමාසන්න යුගයේ දී මෙරට පරිශීලනය වූවාට සැක නැත.

බුද්ධදාස (ක්‍රි. ව. 341-370) රජු විසින් සංස්කෘතයෙන් රචනා කරන ලද සාරාථිප සංග්‍රහ නම් වෛද්‍ය ග්‍රන්ථය ද, කුමාරදාස (ක්‍රි. ව. 515-524) රජුගේ ජානකීහරණ නම් සංස්කෘත මහාකාව්‍යය ද, ක්‍රි. ව. 4වන සියවසින් පසු ව මෙරට සංස්කෘතය විදග්ධ භාෂාවක් ලෙස සම්භාවනාවට පාත්‍ර වූ බවට මනා නිදසුන් ය.⁹ IIවන මුගලන් රජතුමා (ක්‍රි. ව. 542-561) ඉතා ප්‍රසිද්ධ පඬිවරයකු බවත්, මහාකවියකු බවත්, ධර්මානුගත කාව්‍ය බන්ධනය කොට ඇත්තුමෙහි තබා ධර්ම දේශනාවසානයේ කියැවූ බවත් මහාවංසයෙහි සඳහන් වේ.¹⁰ Iවන අග්‍රබෝධි රජු (ක්‍රි. ව. 564-579) කල විසූ දොළොස් මහාකවීන් පිළිබඳ පුවත ද වැදගත් වන්නේ භාරතීය සකු කවියේ නැඟීම ද මේ කාලයට ම අයත් බැවිනි. භාරතයේ වික්‍රාදිත්‍ය රාජ සභාවේ 'නවරත්න' කවීන් හා Iවන අග්බෝ රජුගේ රාජ සභාවේ සිටි දොළොස් මහාකවීන් පිළිබඳ සමකාලීන තොරතුරු අනුව ක්‍රි. ව. 6වන සියවස වන විට පැවති සිංහල කවියේ තත්ත්වය හඳුනාගත හැකි ය.

අනුරාධපුර යුගයට අයත් වන කුවිවච්චි,¹¹ තිරියාය¹² සහ ජේතවනාරාම¹³ යන සංස්කෘත ලේඛන ද මෙරට සංස්කෘත භාෂාධ්‍යයනය පැවති බව තහවුරු කෙරෙන සාධකයෝ වෙති. මෙයින් ජේතවනාරාම සෙල්ලිපිය වඩාත් වැදගත් වන්නේ සංස්කෘත නාගර අක්ෂරවලින් ලියැවුණු පැරණිම ලිපිය එය වන නිසා ය. ක්‍රි. ව. 9වන සියවසේ මුල්භාගය වන විට ජේතවනාරාම භික්ෂූන් පමණක් නොව එහි දායකකාරකාදීන් ද සංස්කෘත භාෂාව දැන සිටි අය බව මෙයින් ප්‍රකට වෙයි. විහාර පාලනය පිළිබඳ නීති-රීති කෙටුම්පතක් වන මෙම ලිපිය සියල්ලන්ගේ දැනගැනීම සඳහා පිහිටුවනු ලැබුවකි. මේ එම ලිපියෙන් උපුටා ගත් කොටසකි.

*"... එකෙක්ඵ ශ්‍රාමණේරු තෘෂ්ඨයි ශ්‍රාමේෂු ප්‍රනෙයකං
ප්‍රනෙයකං ස්ථාප්‍යා පාලිකා තනු ප්‍රනෙයකං
ද්විගුණ න විචරකානාව කර්මකාතොරපි තථා යනු
යේ නියුක්තාස් තනු විනාශසේතරරෙව දෙයා"¹⁴*

*("... එක් සාමණේරයකු ගම් තුනක වෙන් වෙන් ව නැවැත්විය යුතු ය.
එහි ආහාර කොටස එකිනෙකාට ද්විගුණයක් විය යුතු ය. සිවුරු දීමනාව
එසේ නොවිය යුතු ය. නව කර්මාන්ත කරන දෙදෙනාට ද එසේ ය.
යම්තැනක ඔවුන් වේ ද එතැන විනාශ නොවන සේ පවත්වාගෙන යාම
ඔවුන් කළ යුතු ය..."*)

සීගිරි ගී අතර පවා සංස්කෘත ශ්ලෝකයන් දක්නට ලැබීමෙන් ද¹⁵ පැහැදිලි වන්නේ මෙරට සංස්කෘතය දැන සිටි අය සිටි බව යි. ශිලා ලේඛන ආරම්භ කිරීමේ දී හෝ අවසන්

8 නිකාය සංග්‍රහය, (1922), කුමාරතුංග සංස්කරණය, විද්‍යාදර්ශ මුද්‍රණාලය, කොළඹ, 19 පිටුව.
9 මල්ලව ආරච්චි, නිමල් (2005), සිංහල ගද්‍ය භාෂාවේ විකාශනය, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ, 78 පිටුව.
10 මහාවංසය, 40 පරිච්ඡේදය.
11 Paranavitana, S., **Epigraphia Zeylanica**, Vol. IV, (1912), Oxford University Press, London, pp. 188-191.
12 ibid, pp. 151-160.
13 Wickremasinghe, D. M. de Z., **Epigraphia Zeylanica**, Vol. I, (1912), Oxford University Press, London, p. 1-9.
14 **Epigraphia Zeylanica**, Vol. I, p. 4.

කිරීමේ දී සංස්කෘත ශ්ලෝකයක් යෙදීම සම්ප්‍රදායක් වූ බව බොහෝ ලිපිවල පෙනෙන්නේ සංස්කෘතය සම්භාවනාවට පත් වූ තරම මොනව පළට කරමිනි. අනුරාධපුර යුගය අවසන් කරමින් සිදු කෙරුණු වෝල ආක්‍රමණයෙන් පසු ව සංස්කෘතය මෙරට ස්ථාවර වීමට අවශ්‍ය පසුබිම සකස් වූ බව ද අවධාරණය කළ යුතු ය. පොළොන්නරු යුගයේ සිංහල භාෂාවේ හා සාහිත්‍යයේ මිශ්‍ර සිංහලයකට මුල්තැන දීමක් දක්නට ලැබෙන්නේ මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.

ක්‍රි. ව. 9වන සියවස වන විට ලාංකේය විදග්ධයන් හා රජුන් විසින් සම්භාවිත වූ සංස්කෘතය, සිංහල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ එතෙක් ආ ගමන් මඟ වෙනතකට යොමු කරලීමට හේතු වූ අයුරු දැනට විද්‍යාමාන වන සිංහල ග්‍රන්ථ අතරින් පැරණි ම නිර්මාණයක් වූ සියබස්ලකරින් හෙළි වෙයි. සංස්කෘත ආලංකාරිකයකු වූ ආචාර්ය දණ්ඩින්ගේ කාව්‍යාදර්ශය සියබස්ලකර නමින් පරිවර්තනය කරන ලද්දේ, ඒ වන විට සිංහල කවියා සංස්කෘත අලංකාරවාදයට හා මහාකාව්‍ය සම්ප්‍රදායට නැඹුරු වීමේ ගති ලක්ෂණ ප්‍රකට කළ නිසා ය. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ සිංහල භාෂාව කෙරෙහි සංස්කෘතය බලපෑමට පෙරාතුව සිංහල සාහිත්‍යය කෙරෙහි සංස්කෘතයේ බලපෑම ලැබුණු බව ය. 9-10 සියවස්වලට අයත් ශිලාලේඛනවල ද, ධම්පියා අටුවා ගැටපදය, සිබවළඳ හා සිබවළඳ විනිස යන ග්‍රන්ථයන්ගේ භාෂාවෙන් ද සංස්කෘතයේ ප්‍රභාවක් දැකිය නොහැකි ය.

ඉහත කී පරිදි වෝල පාලනයෙන් පසු බිහිවන පොළොන්නරු යුගයේ සිට එනම් 12වන ශතවර්ෂයේ සිට සිංහල භාෂාවෙන් උද්දීප්ත වන්නේ මින් පෙර නොවූ විරූ සංස්කෘතයේ බලපෑමකි. තත්කාලීන ශිලාලේඛන භාෂාව හා ගද්‍ය ග්‍රන්ථයන්ගේ භාෂාව විමසා බලන විට සකුවේ බලපෑම මොනවට විශද වෙයි. විශේෂයෙන් ම, සිංහල වචන කෝෂයෙහි දැකිය හැකි සංස්කෘත තත්සම වදන් රැස පමණක් වුව ද මීට මනා නිදසුන් ය. 12වන ශතවර්ෂයට අයත් මහා පරාක්‍රමබාහු රජු (ක්‍රි. ව. 1153-1186) විසින් පිහිටුවන ලද පොළොන්නරු ගල්විහාර කතිකාවත¹⁶ සමකාලීන රාජ්‍ය ලේඛනයක පැවැති විදග්ධ භාෂාව කෙරෙහි පතිත වූ සංස්කෘතයේ ආලෝකය මනාව විදහා දක්වයි. විදග්ධ සිංහල ලේඛකයා ස්වකීය ලේඛනයේ ශාස්ත්‍රීය ගෞරවය ආරක්ෂා කරගැනීමට සංස්කෘත වචන කෝෂයේ පමණක් නොව සකු රචනා රීතියේ ආභාසය ද නො මද ව ලබාගැනීමට උත්සුක වූ බව මෙයින් ප්‍රකට වෙයි.

“මහාසම්මතාදිපරම්පරායාන සුයච්චංශොද්භුත රාජාධිරාජ නෛකදිගභිව්‍යාජන යශෝමරීචින් විරාජමාන ශ්‍රී සච්චිච්චංචි පරාක්‍රමබාහු මහරජාණන් සකල ලංකා තෙලෙහි ඒකරාජ්‍යාභිෂේකයෙන් අභිෂික්ත වූ විජාමිහිත පුණ්‍යර්ධි ඇති වැ රාජ්‍යසුධානුභව කොට වසනුවන් අඥාන දුර්ඥාන මූලක අප්‍රතිපත්ති දුෂ්ප්‍රතිපත්ති විෂවේග විහතවැ අපායාන්තවන ශාසනාවචර කුලපුත්‍රයන් දකැ සුපරිශුද්ධ බුද්ධශාසනයෙහි...”¹⁷

ඕපේ ගුණයෙන් පරිපුෂ්ට වූ සංස්කෘත ගද්‍ය කාව්‍ය රීතියට සිංහල ලේඛකයා ආකර්ෂණය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසට සැලකිය හැකි මෙබඳු මිශ්‍ර සිංහලයක් යුගයේ මහා සම්ප්‍රදාය තුළ ස්ථාවර වීම පුදුමයක් ද නොවේ.

පොළොන්නරු රාජධානිය පිහිට වූ මහා විජයබාහු රජු කවියකු වූ බවත්, ලේඛකයන්ට දිරි දුන් බවත් සඳහන් වීමෙන්¹⁸ පැහැදිලි වන්නේ වෝල පාලනයෙන් පසු ව රාජ්‍යත්වයට පත් මේ රජුගේ කාලයේ මෙරට විශාල භාෂා සාහිත්‍ය දියුණුවක් ඇති වූ බව යි. එහි දී සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ ජනප්‍රිය ව පැවැති කාදම්බරී, දශකුමාර වරිකාදි ගද්‍ය කාව්‍යයන් කියැවීමෙන් සිංහල ලේඛකයා ලද උත්තේජනය බුක්සරණ, දහම්සරණ ආදී රචනාවන්ගේ භාෂාව හා රීතිය ගොඩනගා ගැනීමට පිටිවහලක් වූවා නිසැක ය. පොළොන්නරු යුගයේ සිට හමුවන සන්න, ගැටපද, පරිකථා ආදී ව්‍යාධ්‍යාන ග්‍රන්ථයන්ගේ

15 Epigraphia Zeylanica, Vol. IV, p. 152.
 16 ibid., pp. 256-283.
 17 ibid., Vol. II, pp. 263.
 18 මහාවංසය, LX, 75-79 ගාථා.

දියුණුවට හේතු වූයේ ද¹⁹ සංස්කෘත භාෂා සාහිත්‍ය ව්‍යාපාරයේ උණුසුම් ලැබී මෙරට පහළ වූ ශාස්ත්‍රීය වටපිටාව යි.

සංස්කෘත භාෂාව ලොව දියුණුතම හා පැරණිතම භාෂා අතරින් එකකි. එහි අක්ෂරමාලාව සිංහලයට සෘණීකරණය කර ගැනීම නිසා හෙළ බසේ අක්ෂරමාලාව හා මිශ්‍ර වී ඕනෑම පාලි, සංස්කෘත හා සිංහල වචනයක් ලිවිය හැකි මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියක් නිර්මාණය කර ගැනීමට සිංහල ලේඛකයෝ සමත් වූහ. එමගින් ඕනෑම ආගමික, දාර්ශනික, සාහිත්‍යයීය හෝ ශාස්ත්‍රීය අදහසක් ඉතා සුක්ෂ්ම ලෙසත්, ප්‍රබල ලෙසත් ප්‍රකාශන ගුණයෙන් අනූන ව ඉදිරිපත් කිරීමට සිංහල ලේඛකයාට හැකි විය. හෙළ බසට මෙන් ම හෙළ ගද්‍ය රීතියට ද වෙසෙසින් ඇලුම් කළ ලේඛකයකු ලෙස ප්‍රකට ගුරුළුගෝමී පඬිවරයා පවා, සකු බසට හා සකු රීතියට අනුගත ව ද නිර්මාණකරණයෙහි යෙදීමට උත්සුක වූ අයුරු ධර්මප්‍රදීපිකා නම් බෝධිවංශ පරිකථාවෙන් මොනවට පළට වෙයි. එනම් ගුරුළුගෝමී පඬිවරයා සමකාලීන ලිඛිත සම්ප්‍රදායන් දෙක වූ පාලියේ ප්‍රභාව පෑ හෙළ බසේ ආරෙන් අමාවකුර ද, සකුවට වැඩි නැඹුරුවක් පෑ මුසු බසේ ආරෙන් ධර්මප්‍රදීපිකාව ද රචනා කිරීමට උත්සුක වූයේ මෙකී භාෂා සම්ප්‍රදායද්වය ම එවකට සම්භාවිත ව පැවති නිසා ය. එහෙත් වැඩි කල් යා නොදී සකුව මුල්කරගත් භාෂා ප්‍රවණතාව ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගත් බව පොළොන්නරු යුගයේ සිට ලියැවුණු ගද්‍ය නිර්මාණවලින් පැහැදිලි වෙයි.

මිශ්‍ර සිංහලයේ ස්වර අතර දැකිය හැකි සෘ, සෘෘ, සෘ, සෘෘ, ජ, ජෘ, ජ, ජෘ, ජ, ජෘ යන ස්වර, සංස්කෘත ශබ්ද වන අතර ඒවා පාලියේ හෝ හෙළ බසේ නොමැත. ශ, ෂ යන උෟෂ්ම ශබ්ද ද්වය ද, විසර්ගය ද සංස්කෘතයේ පමණක් දක්නට ලැබෙයි. ඛ, ඤ යන නාසිකා ශබ්ද ද්වය ද බ, ඡ, ඨ, ඵ, ප, ඝ, ඤ, ඞ, හ යන මහාප්‍රාණ අක්ෂර දහය සංස්කෘතයේ මෙන් ම පාලියේ ද දැකිය හැකි වුවත්, මිශ්‍ර සිංහලයේ බහුල ව භාවිත වනුයේ සකු වදන් උදෙසා ය. ඒ අනුව සිංහල භාෂාව කෙරෙහි වැඩි ම බලපෑමක් කළ භාෂාව සංස්කෘතය ලෙස හැඳින්වීම වරදක් නොවේ.

සංස්කෘත භාෂාවේත්, ගද්‍ය කාව්‍ය රීතියේත් බලපෑම සිංහල භාෂා සාහිත්‍ය ව්‍යාපාරය දියුණු කරලීමටත්, විවිධත්වයට හා විචිත්‍රත්වයට පත්කරලීමටත් හේතු වූ අයුරු විරන්තන සිංහල සාහිත්‍ය නිර්මාණ විමසීමෙන් හඳුනාගත හැකි ය. ඇතැම් ලේඛකයන් සීමාන්තික ව සංස්කෘතයට නතු වීමේ ප්‍රතිඵල ලෙසින් දහම්සරණ වැනි නිර්මාණ අසාර්ථක වූ බව ද මෙහි දී අමතක නොකළ යුතු ය. සිංහල අකුරින් සංස්කෘත තත්සම වදන් සොයා සොයා යෙදීමෙන් දහම්සරණේ රසය හීන විය. ඇතැම් නිර්මාණවල අන්තර්ගතය අභිභවා ආකෘතිය වඩාත් ඉස්මතු වූයේ ද සංස්කෘතයට වුවමනාවට වඩා අවනතවීමට සිංහල ලේඛකයා උත්සුක වූ විට දී ය. කුරුණෑගල යුගයේ දී වෘත්තගන්ධී රචනා ශෛලියෙන් රචිත දළදා සිරිත මීට එක් උදාහරණයක් පමණි.

සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයේ ආකෘතිය කෙරෙහි සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ බලපෑම දක්නට ලැබුණ ද භාෂාව හෙළ බස ම විය. කෝට්ටේ යුගය තෙක් ම සිංහල පද්‍ය භාෂාව සංස්කෘත භාෂාවේ ග්‍රහණයට හසු නොවීම මෙහි දී විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය. මහාකාව්‍ය, බණ්ඩකාව්‍ය, සන්දේශ කාව්‍ය, උපදේශ කාව්‍ය හා ප්‍රශස්ති කාව්‍ය වැනි පද්‍ය නිර්මාණ පෙළ ගැසුණේත් සකු අලංකාරවාදය හා සංස්කෘත කවිසමය ගුරුතන්හි තබාගෙන ය. විවිධ වර්ණනාවන්ට හා අලංකාරෝක්තීන්ට මුල්තැන දුන් සම්භාව්‍ය සිංහල පද්‍ය රචකයා, සංස්කෘත කාව්‍ය අනුශාසනා අකුරට ම පිළිපැදීමට උත්සුක වුව ද, අන්තර්ගතය අතින් දේශීය සංස්කෘතික පදනම ආරක්ෂා කළේ ය. පොළොන්නරු යුගයේ රචිත මුවදෙව්දාවත හා සසදාවත අන්තර්ගතය අභිභවා ආකෘතියට මුල්තැන දුන් රචනා වූයේ සකු කවිමගට සිංහල කවියා දක්වූ රුචිකත්වය නිසා ය.²⁰ දඹදෙණි යුගයේ රචිත කවිසිඵමිණන්, කෝට්ටේ යුගයේ රචිත කාව්‍යශේඛරයන් යන සාර්ථක මහාකාව්‍ය රචනා වූයේ සකු කවිමග සැබෑ අවබෝධයකින් භාවිතයට ගැනීමට තරම් වූ පරිණත බවක් කලිකල් සවැණි පැරකුම්බාවන් තුළ හා තොටගමුවේ ශ්‍රී රාහුල හිමියන් තුළ තිබූ නිසා ය.

19 Godakumbure, C. E., (1943) *University of Ceylon Review*, Vol. I, pp. 86-93.
 20 තිලකරත්න, මිණිවත්, පී. (1984), සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදාය හා පොදුජන රුචිය, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ, 17 පිටුව.

සංස්කෘත මහාකාව්‍ය සම්ප්‍රදායේ බලපෑම දිස්වන්නේ සිංහල මහාකාව්‍යවල පමණක් නොවේ. සර්ගවලට නො බෙදූ හෙයින් බණ්ඩකාව්‍යයක් ලෙස හැඳින්වෙන ගුත්තිල කාව්‍යයේ පවා වැනුම් මගට ආලෝකය සපයා ඇත්තේ සකු කවීම ම ය. උත්තර භාරතීය දූත කාව්‍යයේත්, දක්ෂිණ භාරතීය සන්දේශ කාව්‍යයේත් ආභාසයෙන් රචිත සිංහල සන්දේශ කාව්‍ය සම්ප්‍රදාය ද සකු වැනුම් මගට අනුගතව රචනා කෙරුණු අතර ලෝකික පරමාර්ථ ඉටු කරගැනීමට පක්ෂීයකු දූත මෙහෙවරෙහි යෙදවූ කාව්‍ය විශේෂයකි.

ප්‍රශස්ති කාව්‍යාංගය ද සංස්කෘත සාහිත්‍යයට ශ්‍රෝතිත්වයක් ඇති තවත් නිර්මාණ විශේෂයක් වුව ද පැරකුම්බා සිරිත, දුනුවිල හටන, ශ්‍රී නාමය වැනි සිංහල ප්‍රශස්ති කාව්‍ය විමසා බලන විට ද්‍රවිඩ ප්‍රශස්ති කාව්‍යයන්ගේ බලපෑම ද නොමඳ ව ලැබූ සෙයක් දිස්වෙයි. ශබ්ද රසය කුළු ගැන්වීමට සංස්කෘත තත්සම වදන් ප්‍රශස්ති කාව්‍යකරුවා නිර්භයව යොදා ගත්තේ ය. එතෙක් හෙළ බසින් රචිත සිංහල පද්‍ය භාෂාවට මිශ්‍ර සිංහලය ද යොදා ගැනීමක් ලෙස මෙම ප්‍රවණතාව සැලකිය හැකි ය. ගුණෝත්කර්ෂයට මුල්තැන දුන් රාජස්තූති වර්ණනා සංස්කෘත කාව්‍යවල එන රාජ වර්ණනාවන්ට බෙහෙවින් සමාන ය.

සුභාෂිතය හා ලෝකෝපකාරය ද රචනා වී ඇත්තේ සංස්කෘත උපදේශ කාව්‍යයන්ගේ අදහස් ණයට ගැනීමෙන් බව එකී උපදේශ කාව්‍යයන් කියවන විට තහවුරු වෙයි. මහාකාව්‍යවල එන බොහෝ කාව්‍ය සංකල්පනා සංස්කෘතයට ණයගැති බවක් පළ කළ ද ඉදිරිපත් කිරීමේ විලාසය අතින් පෑ කාව්‍ය ප්‍රතිභාව නිසා ඒවා යටපත් විය. බහුතර සිංහල ලේඛකයා සාහිත්‍යාංග වශයෙන් සංස්කෘතයට වහල් වුව ද අන්තර්ගතය සඳහා බුදුදහමින් ඔස් නැගුණු පාලි සාහිත්‍යය ම යොදා ගත් බව මෙහි දී අවධාරණය කළ යුතු ය.

වෛදික යුගය තරම් දුරාතීතයට දිවෙන සංස්කෘත ඡන්දස්ශාස්ත්‍රය, වේදාංග අතර අනිවාර්ය වූ ශාස්ත්‍රයක් විය. මේ පිළිබඳ ව ලියැවුණු ඉපැරණි ග්‍රන්ථය පිඬිගල ආචාර්යවරයාගේ ඡන්දස් සූත්‍රය යි. පසුකලෙක රචනා වූ කේදාරහට්ටයන්ගේ වෘත්තරත්නාකරය ද ඡන්දස් ශාස්ත්‍රයේ ගුරු පොතක් ලෙස ගැනේ. සිංහල ඡන්දස්ශාස්ත්‍රය කෙරෙහි සංස්කෘත ඡන්දස්ශාස්ත්‍රයේ බලපෑම දක්නට ලැබුණ ද මුල්කාලීන සිංහල ඡන්දස, දේශීය ප්‍රාකෘත භාෂාවල බලපෑමක් බව මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතානගේ මතය යි.²¹ ඒ අනුව සිංහල ඡන්දස්ශාස්ත්‍රය සංස්කෘතයේ බලපෑමෙන් තොරව ස්වාධීනව සකස් වූවක් ලෙසට ද තර්ක කළ හැකි කරුණු රැසක් සියබස්ලකරින් හා එළසඳැස්ලකුණෙන් සොයාගත හැකි ය.

එහෙත් සිංහල ඡන්දස්ශාස්ත්‍රයේ ඓතිහාසික විකාසය පරීක්ෂා කරන විට සංස්කෘත ඡන්දස්ශාස්ත්‍රයේ බලපෑමෙන් එය වර්ධනය වූ ආකාරය විරන්තන පද්‍ය සාහිත්‍යයෙන් හඳුනාගත හැකි ය. එළසඳැස්ලකුණේ හා වෘත්තරත්නාකරයේ දක්නට ලැබෙන ඇතැම් සමානතා ද මේ බව සනාථ කරයි.

*මනෙක් ලුහුගුරු වේ - දෙමන් දිගු හා පසුහල්
ගුරුවක් කොටින් අදනේ - ලුහු ඉදු අඳු ඇදමේ²²*

යනුවෙන් ලසු ගුරු ප්‍රස්තාර ගත කිරීමේ දී යොදා ගනු ලබන (ලසු) – හා (ගුරු) U ක්‍රමය පොත් දෙකේ ම සමාන ය. එසේ ම යතිය නිසා ඇතැම් ගුරු අක්ෂර ලසු බවටත්, ලසු අක්ෂර ගුරු බවටත් පත්වන අයුරු,

*යතිහේනි කිසි ගුරු - ලුහුවේ ලුහුදු ගුරු වේ
පලදලකුණහිදු ගුරුලුහු - පිරිහෙන් වඩිවඩුන්හේ²³*

21 Paranavitana, S., (1945), **Brahmi Inscriptions in Sinhalese Verse**, JRASCB, XXXVI, pp. 58-66.
22 එළසඳැස්ලකුණ, 2 ගීය.
23 එම, 4 ගීය.

යන්නේ පැවසෙන නීතිය සංස්කෘත ඡන්දසේ ද දක්නට ලැබෙන්නකි. මහනුවර අවධියේ මාතර කවීන් විසින් යොදා ගනු ලැබූ සිලෝ විරිතට බලපෑයේ සංස්කෘත ශ්ලෝක වෘත්තයන් ය. මාලිනී වෘත්තයෙන් රචිත සාලිආලේ මණිරතන හිමියන්ගේ ප්‍රාතිහාර්ය ශතකය ද විවිධ සිලෝ විරිත් යොදා ගත් දොන් තෝමිස් සමරසේකර දිසානායකයන් විසින් රචනා කෙරුණු ගංගාරෝහණ වර්ණනාව ද මීට මනා නිදසුන් ය.

සංස්කෘත ඡන්දස්ශ්‍රාස්ත්‍රයට වඩා අලංකාර ශාස්ත්‍රයේ බලපෑම සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යය කෙරෙහි වූ බවට අනුරාධපුර යුගයේ රචිත සියබස්ලකර සාක්ෂි දරයි. කාව්‍යාදර්ශයේ පරිවර්තනයක් වූ සියබස්ලකර රචනා වූ කාලය වන විට සිංහල පද්‍යකරණය ඉතා දියුණු තත්ත්වයක පැවැති බව තහවුරු වෙයි. විදේශීය කාව්‍ය විචාර චින්තාවන් දේශීය කාව්‍යකරණයෙහි ලා උපයෝගී කරගැනීමට සිංහල කවියා උත්සුකවීමෙන් ඒ බව තහවුරු වෙයි. සංස්කෘත විචාර චින්තාවන් රැසක් ම තිබිය දී සියබස්ලකර ප්‍රධානත්වය දුන්නේ අලංකාරවාදයට පමණි. අර්ථාලංකාරයෙහි එන උපමාලංකාරයේ ප්‍රභේද 34ක් ද, රූපකාලංකාරයේ ප්‍රභේද 24ක් ද, දීපකාලංකාරයෙහි ප්‍රභේද 12ක් ද, ආවෘත්තාලංකාරයේ 3ක් ද, ආක්ෂේපාලංකාරයේ 12ක් ද, අර්ථාන්තර-නායාසාලංකාරයේ 8ක් ද වශයෙන් පන්තිස් අලංකාරයන්ගේ ප්‍රභේද රැසක් ම සියබස්ලකර මගින් විස්තර වන්නේ සංස්කෘත අලංකාරවාදයට අනුව ය. දශප්‍රාණ අතරින් සමබැව්, මටසිලිටු හා සුකුමාර යන තුන්ප්‍රාණය හැර අනෙක් ප්‍රාණ 7 සියබස්ලකරින් නිර්දේශිත ය.²⁴ ශබ්දාලංකාර ලෙස හඳුන්වා ඇත්තේ යමක ප්‍රභේද හා දුෂ්කරබන්ධනාදිය යි. දශවිධ දෝෂයන් අතරින් විසන්ධි දෝෂය හැර අනෙක් දෝෂ නවය ද විස්තර කිරීමට සියබස්ලකරකරුවා උත්සුක වූයේ කාව්‍යාදර්ශයට අනුගතව ය.

සීගිරි කුරුටු ගී බොහොමයක් අලංකාරවාදී අදහස්වලින් තොර වූයේ ඒවා දේශීය කවි කලාවට අනුගත වූ හෙයින් වුව ද, පොළොන්නරු යුගයේ සිට හමුවන මුවදෙව්දාව, සසදාව හා කවිසිඵමිණ වැනි විදග්ධ කාව්‍යයන් නිර්මාණය වූයේ සියබස්ලකරින් හඳුන්වා දුන් සංස්කෘත අලංකාරවාදී අනුශාසනාවන් අකුරට ම පිළිපදිමිනි. අලංකාරවාදයේ බලපෑම පමණක් නොව, සංස්කෘත මහාකවීන් ලෙස සම්භාවනාවට පාත්‍ර වූ කාලිදාස, මාස, භාරවී වැනි භාරතීය මහාකවීන්ගේ නිර්මාණවල එන අදහස් පවා පශ්චාත්කාලීන සිංහල කවිහු සිය නිර්මාණයන්හි බහාලූහ.

තස්‍ය ද්විපානාං මදවාරිසේකාත් - බුරාහිසානවිව තුරංගමාණාමි රෙණුෂ් ප්‍රපෙදෙ පථි පංකභාවං - පංකෝපි රෙණුත්වමියාය නේතුෂ් ²⁵

(ඒ නායකයාගේ ඇතුන්ගේ මද පොද වැස්සෙන් ද, අසුන්ගේ කුර ගැටීමෙන් ද පාලේ දැවිලි මඩ බවට ද, මඩ දැවිලි බවට ද පත් විය.)

යන මහාකවි කාලිදාසයන්ගේ අදහස මුවදෙව්දාවක් කවියා ගීයට නඟා ඇත්තේ මෙසේ ය.

හුමුත් මඩෙ නරන්ද්‍ර වත් දොරින් ගිම්සෙමෙහිදු පඬුරු කොට අළවරණන් පබද මද පොද වැස්සෙන්

සමුද්‍ර මථනෙ යස්‍ය - හුමන් මන්දර බණ්ඩිතාෂ් කාරා ඉව දිශොවවූෂ් - ප්‍රදීප්තාංගද කොටයෂ් ²⁶

යන ශ්ලෝකයේ අදහස රාහුල හිමියන් කවියට නගන්නේ මෙසේ ය.

*උගු සැවුගුරු සයුරු අළලන මදර ගි රේ
අගු පළදන වැදමිණි රැස් විසුළ යු රේ
දිගු එලිකර තරුතර පෙනන හුබ තු රේ
ලගු කලරැව් දෙව් විමනක පාන දු රේ* ²⁷

24 සියබස්ලකර, 62 ගීය.
25 මහාකවි කාලිදාස, රසුචංශ, 16-30
26 මහාකවි කුමාරදාස, ජානකීහරණය II - 10
27 පරෙවි සන්දේශය, 53

බනිහි: සුඡුවෙ රත්නං - කෙසෙත්‍රො ශශ්‍රො වනෙර්ගජාන්
දිදෙශ වේතනං තස්මෙම - රක්‍ෂා සද්‍යශමෙව භු: ²⁸

ආකරයෙන් රුවන් න්
වෙනෙතිබු වෙලින් අස්ව න්
සියඳකුම තුටු ව න්
දෙරණ ලිය දුනු ඔහුට එකුව න් ²⁹

(පොළොව ආකරවලින් රුවන් ද, කුඹුරුවලින් අස්වැන්න ද, කැලෑවෙන් ඇතුන් ද නිපදවීය. තමන් රැකීමට සරිලන සේ ඔහුට වැටුප් දුන්නේ ය.)

හිතෝපදේශයේ එන මෙම ශ්ලෝකයේ අදහස අලභියවන්න කවියා ණයට ගෙන ඇත්තේ මෙසේ ය.

වරමෙකො ගුණීපුත්‍රො - නව මුර්බඛතානාපි
එකශ්වන්දස්තමො හන්ති - නව තාරාගණාස්තථා

පින්මද පුතුන් සියයක් ලදුවන්	නිසරු
ගුණ නැණ බෙලෙන් යුතු පුතුමය ඉතා	ගරු
එක පුන්සඳින් දුරුවෙයි ලොව ගණ	අඳුරු
නෙක තරු රැසින් එලෙසට නොමවේය	දුරු ³⁰

සිංහල කවියා, අලංකාරවාදී මහාකාව්‍ය සම්ප්‍රදායට අනුගතව කළ වැනුම් මග, බෙහෙවින් සංස්කෘත වර්ණනා මාර්ගය සිහි ගන්වන්නකි. විවිධ නගරාංගයන් සහිත වූ පුර වැනුම්, ස්ත්‍රී වර්ණනා, විරහ වර්ණනා, සෘතු වර්ණනා ආදිය මීට උදාහරණ යි. මීට අමතරව සිංහල කවියා හින්දු දේවකථා හා පුරාණ කථා ඇසුරින් ජනිත වූ සංස්කෘත කවිසමය ද යොදා ගැනීම සකුච්චි බලපෑම ප්‍රකට කරන්නකි. ඊට උදාහරණ කීපයකි මේ.

“පෙර උච්ඛා ගෙන ගිරිඳා සිඳු	සලන
නැඟි පැහැදා පෙණ සමුදා සැටි	නුමුන
මෙන උළිඳා පැහැ විහිඳා නෙ දිගු	බින
සැදි වටදා ගෙහි වඳුදා ගැබ	දිමුන” ³¹

“මෙනෙ සක්චා යුවල - පිරුණු දළ සෝ ලෙස්නෙන්
වැජඹී සිසි පා ලැබැ ගෙල් - තමරැස් බියෙන් වන් වන්” ³²

“වර යස කිරි තලි මොහු පිරිසඳ	යෙති
කිරි ණව දිගොවිලි නුරුවලි උර	පති
හර ගිරි කිඩසෙලි යති සුර ගජ	පති
සුර ගඟ මල්වැලි මුතුහර තුරු	පෙනි” ³³

යථෝක්ත කරුණුවලින් පැහැදිලි වන්නේ සිංහල භාෂාව කෙරෙහි මෙන් ම සිංහල සාහිත්‍යය කෙරෙහි ද සංස්කෘතයේ බලපෑම ඉතා පැහැදිලිව දැකිය හැකි බව ය. නූතන මිශ්‍ර සිංහලයේ එන සංස්කෘත තත්සම වදන් බහුල වූ මිශ්‍ර සිංහලය පණ්ඩිත ප්‍රිය භාෂාවක් ලෙසට මහනුවර අවධිය වැනි අඳුරු ලකුණු පහළ කළ යුගයක දී පවා පුනරුත්ථාපනය වී නැවතත් ස්ථාවර වූයේ සිංහලය කෙරෙහි වූ සංස්කෘතයේ බලපෑම ඒ තරමට ම බලවත් වූ නිසා බැව් අවධාරණය කළ හැකි ය.

28 මහාකවි කාලිදාස, රසුචංශ, XVII - 6
29 කාව්‍යශේඛරය, I - 43
30 සුභාමිතය, 12
31 සැලලිහිණි සන්දේශය, 63
32 කවිසම්මේෂ, 6 - 276
33 පැරකුම්බා සිරිත, 63